

ВИСШИ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

Ул. "Цар Калоян" №1-а, 1000 София, тел. 987-55-13, 986-28-61, факс 987-65-14
VASarch@bitex.com

Изх. №... 53
Дата 04.02.2004 год.

*Висши к. д. № 1/2004 г.
Да се разпоредбата за висши съдии
05.02.2004 г. [Signature]*

ДО КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

**на ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ
СЪВЕТ,** конституиран като
заинтересована страна
по конституционно дело №1/2004 г.

Група народни представители от XXXIX Народно събрание са отправили до Конституционния съд на Република България искане за тълкуване на разпоредбата на чл.129, ал.2 от Конституцията на Република България относно мандата на новоназначен в хипотезата на предсрочно прекратяване на мандат.

Поддържа се, че в тази хипотеза новоназначеният встъпва в правата на предшественика си. Според искането седем годишният мандат на председателя на Върховния касационен съд на председателя на Върховния административен съд и на главния прокурор бил индивидуален, но не бил персонален. Това означавало, че в рамките на предвидения срок те могат да бъдат замествани като новоназначеният довършвал мандата на своя предшественик. В този смисъл била установена практика на Конституционния съд на Република България.

Висшият адвокатски съвет не споделя така изразеното разбиране.

Висшият адвокатски съвет прави една предварителна бележка. Не съществуват легални понятия "индивидуален/персонален" мандат. Думите "индивидуален" и "персонален" са чужди, от латински произход. Преведени на български и едната и другата означават

“личен, който се извършва от едно лице” или който е предназначен за едно лице”. С други думи “индивидуален”, “персонален” и “личен” са синоними (Любен Нанов и Ани Нанова, Български синонимен речник” Наука и изкуство 1989 год.). Доколкото би била допустима употребата им за характеризирание на мандат те не позволяват изводите съдържащи се в искането на народните представители.

Съгласно чл.129, ал.2 от Конституцията, председателят на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главният прокурор се назначават за срок от седем години. Няма разпоредба в Конституцията, по силата на която при предсрочно прекратяване на мандата на някое от тези лица, техните заместници да встъпват в него, т.е. да бъдат назначавани за довършване на мандата на своите предшественици за остатъка от неговия срок. Напротив, разпоредбите на ал. 3 и ал.4 на чл.97 от Конституцията дават основание да се приеме, че председател на едно от двете върховни съдилища или главен прокурор заменящи свой предшественици, чиито правомощия по една или друга причина са били прекратени предсрочно, се назначават за свой, самостоятелен срок от седем години. Президентът на Републиката се избира едновременно с вицепрезидента (чл. 94 от Конституцията). При предсрочно прекратяване на пълномощията на президента вицепрезидентът стъпва в длъжността му до края на мандата му, както това изрично е предвидено в ал.3 на чл. 97 от Конституцията. Ако обаче е налице невъзможност вицепрезидентът да встъпи в длъжност, в двумесечен срок се произвеждат избори за нов президент и нов вицепрезидент, съвсем естествено за пълния срок на пет годишния конституционен мандат. Подобно следва да бъде разрешението и в хипотезата, при която пълномощията на президента бъдат прекратени и няма вицепрезидент това беше положението след оставката на покойната Блага Димитрова; ако се беше случило да се прекратят предсрочно пълномощията на тогава действащия президент, несъмнено нов президент би бил избран за целия петгодишен мандат. Може да посочим, че така е установена конституционната практика в други страни. За пример може да посочим Франция, където мандатът на президента при Третата република и до съвсем наскоро при Петата република, бе седем годишен. Избраният през 1920 година президент Александър Милеран е подал оставката си в 1924 год., като избраният на негово място президент Гастон Думерг е изпълнявал тази длъжност до 1931 год. Също така след смъртта на президента Жорж Помпиду през 1974 год. преди изтичането на неговия мандат, неговият приемник

Валери Жискар д'Естен не допълни мандата на своя предшественик, а упражни функциите си до 1981 год. Обратното разрешение за допълване на мандата на предшественика е установено в САЩ. Според американската конституция мандатът на президента е четири годишен, като при предсрочното прекратяване на неговите правомощия той се замества по право от вицепрезидента, а когато е невъзможно - от председателя на Камарата на представителите в рамките на четири годишния мандат, чието начало и завършек са конституционно определени.

Намираме, че решенията на Конституционния съд относно завършването на мандати на конституционни съдии или членове на Висшия съдебен съвет от техни заместници а именно №16 от 19 октомври 1999 г. и №8 от 21 септември 2000 год. не са прецеденти, които да послужат при тълкуването на чл.129, ал.2 от Конституцията. Това е така, защото относно конституционния съд е предвидено обновяването на неговия състав всеки три години по съответните квоти, т.е. образуването на състава на Конституционния съд е изградено на квотен принцип. Следователно в рамките на всяка квота съответните съдии започват общо и едновременно и прекратяват така изпълнението на функциите си. Обратното разрешение, при което мандатът на новоизбран конституционен съдия би започнал самостоятелно от деня на неговия избор, би имало за последица този съдия да продължи да изпълнява функциите си след като останалите съдии от неговата квота са преустановили упражняването на своите права и задължения. А Висшият съдебен съвет като колективен орган има петгодишен мандат и неговите членове встъпват в длъжностите си и ги прекратяват едновременно; ако за всеки отделен член срокът за упражняването на неговите функции би започвал да тече самостоятелно от деня на избора му би се стигнало до абсурдното положение след изтичането на срока на мандата на целия съвет някой по-късно избран член да продължава да изпълнява своите функции самостоятелно и то в състава на новоизбрания съвет.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВАС:

/ГР.МАРКОВСКИ/